

Pragul de semnificatie

- “Auditorii planifica si efectueaza auditul cu scopul de a oferi o asigurare rezonabila ca declaratiile financiare sa nu contina erori semnificative”
- “O problema este semnificativa daca omiterea sau declararea eronata a acesteia ar putea influenta deciziile unui utilizator al raportului de audit.”
- PS este un concept al raționamentului profesional ce poate varia în funcție de utilizarea situațiilor financiare, de gradul de interes public, precum și de oricare altă cerință de raportare prevăzută de legislație. Totuși, această variație se înscrie în anumite limite, conform practicii internaționale (ex.: 0,5 - 2% pentru cheltuieli).
- **Exemplu:** Să presupunem că suma totală a plăților pentru entitatea X aferentă anului financiar N este 100 mil. lei. Dacă nivelul PS este stabilit la 1% aceasta înseamnă că valoarea de 100 mii lei (100mil.x1%) este nivelul maxim tolerabil de erori permise. Dacă nivelul erorilor constatate de auditor este mai mare de 100 mii lei atunci conturile nu sunt prezentate cu acuratețe.

Nivelul PS

- trebuie stabilit pe baza interesului manifestat fata de situațiile financiare.
- va fi stabilit pentru toate situatiile financiare in intregul lor, iar auditorii trebuie să emita o singura opinie de audit si nu o opinie separata pentru fiecare categorie de operatiuni economice.
- Ar putea exista excepții în anumite circumstanțe acolo unde PS poate fi stabilită pentru fiecare categorie operațiuni economice (tranzacții), dar aceasta nu este o practică obișnuită.

Ce anume influențează nivelul pragului de semnificatie?

- depinde de utilizatorii situațiilor financiare;
- Cu cât este mai mare interesul cu atât este mai scăzut nivelul pragului de semnificatie;
- Utilizatorii situațiilor financiare includ: presa, clientii, furnizorii, creditorii, org. de reglementare, grupuri de presiune, potentialii actionari, publicul, politicienii (consilierii locali), Ministerul Finanțelor Publice prin organismele sale teritoriale, structurile descentralizate guvernamentale.

Determinarea pragului de semnificatiei

- Ce reprezinta pragul de semnificatie :
- Constituie nivelul erorii admis de auditor pentru a putea decide daca contul ofera o imagine fidela si clara.
- Abordarea pragului de semnificatie prin:
- Valoare – auditorul va trebui sa coreleze nivelul acesteia cu cel mai important element din cadrul situatiilor financiare; cand PS este exprimata in u.m
- Natura – un element poate prezenta interes prin natura sa (salariile membrilor comitetului de conducere, cheltuieli nedeductibile, etc.);
- Context – o eroare deși nesemnificativă ca valoare sau natură poate fi considerata semnificativa datorita circumstantelor in care apare (cum ar fi transformarea unui profit in pierdere si vice versa). conduce la schimbarea sensului (înțelegerii) unei situații financiare.

PS ca valoare

- nivelul PS trebuie să fie corelat cu cel mai important element din cadrul situațiilor financiare.
- Pentru stabilirea sa se determină nivelul cel mai mare al erorilor ce pot fi acceptate, considerat individual sau împreună cu alte erori din cadrul populației. Acest nivel stabilit nu influențează semnificativ situațiile financiare și în consecință deciziile utilizatorilor acestor situații.
- **Ex 1. PS** este determinat ca un % din venituri sau cheltuieli. În cazul auditării unui program guvernamental care are un buget de 400 mld. lei, PS este stabilit la un anumit nivel monetar care să reflecte nivelul de eroare din conturi ce nu va afecta deciziile utilizatorilor situațiilor financiare. Auditorul poate decide ca PS să fie stabilită la 1% din cheltuieli, adică la 1% din 400 mld. lei, cât reprezintă bugetul programului.
- **Ex 2.** Prin BVC aprobat al unei companii naționale se prevede realizarea unui profit de 5 mld.lei. Acest obiectiv devine una dintre cele mai importante poziții din situațiile financiare, deoarece există suspiciunea că, managementul entității poate manipula rezultatele obținute pentru a realiza obiectivul stabilit. În aceste condiții, profitul constituie baza de determinare a PS

PS prin natură

- Un element (sau grup de elemente) care este ne semnificativ ca valoare poate fi considerat semnificativ datorită naturii inerente sau caracteristicilor sale.
- Atunci când auditorul decide dacă un element este semnificativ prin natură, trebuie să ia în considerare următoarele:
  - compararea tranzacțiilor auditate cu reglementările ce privesc entitatea auditată, precum și cu acele reglementări, care se referă la ramura din care face parte entitatea;
  - mărimea entității, luând în calcul activele totale, veniturile brute, etc;
  - entitatea – factori asociați cum ar fi: data înființării entității, profitul realizat anual, cifra de afaceri, etc.
- **Exemplu :** Guvernul solicită periodic Băncii Naționale conturile de disponibil pentru a verifica nivelul exact al rezervei valutare al acesteia. Orice eroare în nivelul raportat al rezervelor valutare constituie o eroare semnificativa.

PS prin context

- O eroare sau o omisiune poate fi considerată semnificativa datorită contextului sau circumstanțelor în care apare.
- De asemenea, un element poate fi semnificativ prin context datorită efectelor sale asupra unor puncte cheie ale situațiilor financiare, cum ar fi:
  - a) transformarea unui profit în pierdere sau viceversa;
  - b) schimbarea unei tendințe din situațiile financiare, în general sau privind anumite articole;
  - c) mărirea artificială a pierderilor peste limitele reglementate și prezentarea lor ca atare în situațiile financiare.
- **Ex:** O Societate și-a stabilit ca obiectiv obținerea unor venituri incasate de peste 60 mld. lei până la sfârșitul anului. Conturile pe care le primește auditorul prezintă un venit incasat de 60,2 mld. lei. Prin examinarea conturilor auditorul constată că venituri în valoare de 200 mil. lei au fost înregistrate în contabilitate ca aferente anului respectiv, deși acestea au fost încasate după încheierea anului financiar. Deși suma nu este semnificativa prin valoare, efectul acestei erori va modifica veniturile de la o sumă care depășește obiectivul propus la o sumă ce este sub nivelul acestuia. În acest caz, efectul este considerat material prin context.

- În general, dacă:
- · nivelul PS este mai mic decât nivelul erorilor – conturile nu sunt acceptate;
- · nivelul PS este mai mare decât nivelul erorilor – conturile sunt acceptate;
- · nivelul PS este foarte aproape de nivelul erorilor constatate – se mărește dimensiunea eșantionului.

Relația dintre materialitate și riscul de audit

- Pentru entitatea auditată întotdeauna auditorul trebuie să abordeze PS în contextul evaluării riscului.
- Riscul se referă la probabilitatea existenței unor erori în situațiile financiare neidentificate de către auditori , iar PS la limita până la care putem tolera eroarea.
- PS și riscul de audit sunt invers proporționale. Astfel, cu cât PS este mai mare, cu atât riscul de audit este mai mic și viceversa.
- Auditorii trebuie să aibă în vedere această conexiune atunci când stabilesc tipul de proceduri de audit pe care urmează să le utilizeze, termenele desfășurării auditului și aria de cuprindere a procedurilor de audit.

Estimarea erorilor din sit.financiare

- In etapa planificarii auditorul trebuie sa calculeze atat erorile posibile cat si valoarea preciziei.
- Cea mai frecventa eroare este data de rezultatele auditului din anii precedenti privind rata erorii.In absenta unor informatii privind rata erorii pe anii precedenti, auditorii se pot folosi de un nivel al PS care sa varieze intre 10 si 20% in functie de rationamentul profesional al auditorului privind nivelul ridicat sa scazut al erorilor.
- Daca auditorul se asteapta la un nivel ridicat de eroare atunci nivelul PS va fi mai ridicat. Daca insa rata erorilor este scazuta se stabileste o baza a PS mai scazuta.
- In ceea ce priveste precizia, auditorul trebuie sa aprecieze daca rata erorilor a variat sau nu de la un an la altul si mai apoi sa stabileasca un procent scazut al materialitatii. Daca rata erorilor nu a avut variatii semnificative de la un an la altul, auditorul trebuie sa stabileasca un nivel al materialitatii mai scazut. Procentul trebuie sa varieze intre 80 si 90%.

Divizarea situatiilor financiare in categorii de operatiuni economice.

- Tinand cont de numarul de categorii de operatiuni se va verifica:
- daca sunt anumite categorii de operatiuni care prezinta risc;
- daca sunt anumite categorii de operatiuni care sunt sensibile, cum ar fi fondurile Comisiei Europene;
- daca vreuna din categoriile de operatiuni/ cifre va atrage atentia publicului/ presei;
- daca din rezultatele anilor precedenti sunt anumite categorii de operatiuni care necesita o testare in detaliu.

Divizarea SF în “categorii de op. economice”

- Auditorul trebuie să definească clar categoriile de operațiuni economice.
- Această activitate are ca scop adoptarea unei abordări corespunzătoare a auditului pentru fiecare „categorie de operațiuni economice”.
- Categoriile de operațiuni economice curpind de regulă operațiunile care fac obiectul controalelor interne și evaluării riscurilor.
- De obicei, auditorul împarte situațiile financiare pe categorii ținând cont de modul în care informațiile sunt prezentate în acestea.

- **Exemplu** Categoriile de operațiuni economice tipice pentru o entitate pot fi salariile, indemnizațiile, achizițiile, alocațiile, subvențiile și veniturile. Pentru situațiile financiare cuprinse în bilanț, categoriile de operațiuni privesc activele corporale fixe, stocurile, debitorii, creditorii și alte obligații pecuniare, diverse debite, plăți anticipate etc.

Abordarea auditului

- Abordarea auditului reprezintă o combinație a diferitelor teste de audit, pe care auditorii le efectuează în vederea obținerii probelor necesare realizării obiectivelor unui audit.
- În mod obișnuit, în realizarea auditului unei entități, auditorii au două alternative de abordare a acestei activități, respectiv:
  - abordarea bazată pe sistem
  - abordarea bazată pe proceduri de fond.

Abordarea bazată pe sistem

- auditorii se bazează pe sistemul de control intern al entității auditate.
- Etape:
  - a) identificarea și evaluarea a controalelor cheie;
  - b) efectuarea testelor de control asupra controalelor cheie identificate;
  - c) evaluarea rezultatelor testelor de control pentru formularea unei concluzii privind sistemul de control intern care pot determina modificări în abordarea auditului;
  - d) efectuarea unui număr minim de proceduri de fond asupra tranzacțiilor.

Abordarea bazată pe proceduri de fond

- Acest tip de abordare intervine atunci când auditorii nu se bazează pe sistemul de control intern al entității, deoarece nu prezintă încredere, ceea ce înseamnă că auditorul
- volumul procedurilor de fond va fi mult mai mare decât în cazul abordării pe bază de sistem.
- în practică, auditorul trebuie să efectueze o examinare a naturii sistemului de control intern, pentru a obține unele informații de ordin general.
- în fapt abordarea bazată pe proceduri de fond, este considerată ca o variantă a abordării pe bază de sistem în cadrul căreia testarea sistemelor este minimizată.

Factorii care determină adoptarea abordării

- Pentru atingerea obiectivelor auditului, auditorii trebuie să obțină probe de audit suficiente, relevante și de încredere, în condițiile respectării cerințelor de economicitate.
- auditorii trebuie să aplice **raționamentul profesional** pentru a decide abordarea cea mai eficientă, luând în considerare următorii factori:
  - a) dacă controalele interne sunt dispersate din punct de vedere geografic, sau în cazul în care, urmare testării sistemului de control intern rezultă că acesta funcționează ineficace este necesară abordarea bazată pe proceduri de fond
  - b) abordarea pe bază de sistem are avantajul că permite auditorului stabilirea unei legături directe între erorile individuale și slăbiciunile din cadrul sistemului de control, direcționând în acest mod procedurile de fond către ariile cu risc ridicat.

Decizia privind abordarea auditului

- Abordarea auditului constituie combinația diferitelor tipuri de teste de audit care sunt utilizate pentru a obține probele necesare atingerii obiectivului auditului.
- În termeni generali, obiectivele unui audit sunt:
  - Colectarea probelor de audit suficiente, relevante și de încredere care să susțină o opinie

asupra situațiilor financiare;

- Evaluarea acurateții și a integralității situațiilor financiare privind activitatea, programul sau entitatea auditată;
- Obținerea asigurării că, situațiile financiare au fost întocmite și prezentate corect;
- Obținerea asigurării că operațiunile care susțin situațiile financiare sunt legale și respectă prevederile legilor și reglementărilor.

Obiectivele specifice auditului financiar

- **legalitatea și regularitatea:** tranzacțiile sunt efectuate în conformitate cu legile și reglementările în vigoare și în limita creditelor bugetare aprobate;
- **exhaustivitatea/caracterul complet:** toate tranzacțiile (operațiunile) aferente anului financiar auditat au fost înregistrate corespunzător în situațiile contabile, conform prevederilor legale;
- **realitatea operațiunilor:** operațiunile înregistrate în situațiile financiare au fost realizate în mod efectiv, sunt relevante pentru entitatea auditată și se referă la perioada supusă auditării;
- **evaluarea:** toate tranzacțiile au fost corect evaluate și înregistrate conform prevederilor legale;
- **prezentarea și raportarea:** tranzacțiile au fost prezentate, clasificate și descrise în conformitate cu cadrul de raportare emis de autoritatea competentă de reglementare în domeniu.

Aserțiunile managementului

- Aspectele menționate mai sus sunt cuprinse în aserțiunile managementului, ele constituind pentru auditori, baza determinării obiectivelor și ariei de aplicabilitate a auditului.
- Privind conturi cuprinse în situațiile financiare
- Privind tranzacțiile

Aserțiunile managementului cu privire la situațiile financiare

- reprezintă afirmațiile conducerii entităților, exprimate explicit sau implicit și care sunt înglobate în situațiile financiare.
- Prin semnarea situațiilor financiare, conducătorii își asumă responsabilitatea privind informațiile cuprinse în aceste situații.
- În cadrul procesului de audit, auditorii verifică dacă informațiile din situațiile financiare sunt conforme cu aserțiunile.
- Trebuie precizat că există aserțiuni specifice atât pentru tranzacții (operațiuni) consemnate în documentele financiar contabile, cât și pentru soldurile conturilor reflectate în bilanț.
- Obiectivele auditului constau în verificarea aserțiunilor conducerii entității cu privire la situațiile financiare.

Aserțiunile conducerii privind tranzacțiile

- a) **Exhaustivitatea** – toate tranzacțiile și situațiile legate de o anumită perioadă au fost înregistrate;
- b) **Apariția** – tranzacția consemnată în documentele financiar-contabile privește entitatea auditată și a fost înregistrată la momentul procedurii ei;
- c) **Evaluarea** – toate tranzacțiile sunt corect evaluate și înregistrate conform prevederilor legale;
- d) **Regularitatea** – orice tranzacție este în conformitate cu legislația în vigoare la momentul efectuării ei;
- e) **Prezentarea și evidențierea informațiilor** - tranzacțiile sunt prezentate, clasificate și descrise, în conformitate cu cadrul de raportare emis de autoritatea competentă de reglementare în domeniu.

Aserțiunile conducerii pentru soldurile conturilor reflectate în bilanț

- **a) Exhaustivitatea** – toate elementele de activ și de pasiv aferente unei perioade au fost înregistrate în contabilitate și corect preluate în bilanț;
- **b) Existența** – elementele de activ sau pasiv există, sunt reale și corect reflectate în situațiile financiare;
- **c) Evaluarea** – elementele de activ sau pasiv sunt evaluate în conformitate cu normele și reglementările contabile în vigoare;
- **d) Proprietatea** - drepturile și/sau obligațiile entității la un moment dat sunt corespunzător evidențiate în bilanț;
- **e) Prezentarea (descrierea) și evidențierea informațiilor**- un element este descris, evidențiat și clasificat, în conformitate cu cadrul general de raportare financiară stabilit de autoritatea de reglementare competentă în domeniu.

Legătura dintre obiectivele auditului și aserțiunile manag. cu privire la SF

- În unele împrejurări sunt cerute mai multe proceduri de audit pentru a furniza probe de audit suficiente.
- După stabilirea obiectivelor, precizarea materialității și evaluarea riscurilor se va determina tipul și cantitatea probelor de audit ce vor fi colectate. De menționat că aceste obiective privesc componentele situațiilor financiare (conturi sau cicluri de tranzacții).
- În situația în care auditorul va obține probe de audit suficiente privind obiectivele care au fost determinate în baza aserțiunilor managementului, atunci acesta (auditorul) este asigurat în mod rezonabil că situațiile financiare sunt corect prezentate.
- Setul de proceduri de audit ce va fi aplicat urmează să fie inclus în „Programul de audit”
- În contextul auditului financiar, aria de aplicabilitate a unui audit se referă la procedurile de audit propuse pentru a realiza obiectivele auditului.
- Procedurile utilizate pentru efectuarea unui audit trebuie să fie determinate de către auditor luând în considerare: cerințele standardelor de audit, cerințele relevante ale organismelor profesionale, cerințele legislației și reglementărilor în vigoare și acolo unde este cazul, cerințele cu privire la termenele de raportare.
- Întinderea ariei de aplicabilitate a auditului se determină ținând cont de următorii factori:
  - a) cunoașterea entității auditate;
  - b) pragul de semnificație
  - c) riscul de audit.
- Auditorul are în vedere o abordare pentru auditarea fiecărei categorii de operațiuni, precum și pentru fiecare aserțiune de audit referitoare la categoriile de operațiuni respective. Un auditor poate testa aserțiunile în trei modalități:
- **Testarea directă de fond** Auditorul efectuează teste asupra fiecărei operațiuni luată individual. De exemplu, auditorul selectează un eșantion din plățile pentru salarii și le confruntă cu înregistrările de personal relevante și cu tranșele de plată, în scopul de a se asigura că plata a fost corect calculată și făcută către adevăratul angajat al entității.
- **Procedurile analitice** Auditorul compară datele financiare cu informațiile rezultate din alte surse. De exemplu, auditorul utilizează înregistrările de personal și tranșele de plată pentru a previziona cifrele totale din contul de salarii.

- **Testele de control** Auditorul confirmă că sistemele de control intern sunt adecvate și apoi testează dacă acestea funcționează potrivit destinației și dacă au funcționat corespunzător pe tot parcursul anului auditat. De exemplu, auditorul va identifica controalele asupra plății salariilor și va stabili dacă acestea au operat prin interviuarea persoanelor oficiale, prin observarea acestora, prin repetarea controalelor sau prin verificarea funcționării acestora.

Dacă auditorul stabilește că riscul de control este redus sau mediu, atunci el trebuie să testeze controalele.

- În practică, este posibil ca auditorul să decidă că nu se poate baza pe controalele interne ale entității, situație în care abordarea auditului va fi direcționată către efectuarea testărilor directe de fond, concomitent cu aplicarea procedurilor analitice. Totuși, chiar dacă auditorul se bazează pe controalele interne, este necesar să se efectueze întotdeauna câteva teste directe de fond. Auditorul poate avea de asemenea în vedere utilizarea muncii altor auditori sau experți cum ar fi activitatea auditorilor interni. ^a În acest caz, auditorul va efectua câteva teste directe de fond.

Testarea directă de fond

- Auditorul efectuează întotdeauna câteva teste directe de fond. De aceea, într-o primă etapă, va obține o listă a tuturor operațiunilor entității, în formă scrisă sau pe suport electronic, care să cuprindă toate operațiunile ce urmează a fi testate pentru anul auditat. Totodată, va avea în vedere și alte surse de informare, de exemplu registrele de mijloace fixe, pot oferi o listă a tuturor articolelor intrate în cadrul entității în anul auditat.
- Auditorul trebuie să revadă lista operațiunilor și să se asigure că aceasta este completă, comparând totalul valorii mijloacelor fixe din registru cu totalul din cartea mare.
- **Exemplu** Lista tuturor plăților de salarii ar trebui să corespundă cu numărul total al salariaților.
- Lista plăților pentru achiziții de bunuri și servicii ar trebui să fie revizuită pentru a ne asigura că există intrări în fiecare lună a anului.
- Auditorul trebuie apoi să aibă în vedere articolele pe care urmează să le testeze. El va testa întotdeauna toate operațiunile care depășesc nivelul PS. Va testa de asemenea alte operațiuni care, deși ca valoare se situează sub PS, sunt de valoare foarte mare.
- **Exemplu** Un auditor verifică echipamentul achiziționat în anul respectiv și constată 50 de operațiuni în valoare totală de 1 milion de Euro. Patru operațiuni au valoarea totală de 300.000 Euro. Auditorul testează aceste patru operațiuni și un eșantion din celelalte 46 de operațiuni rămase.
- De asemenea, auditorul poate decide să testeze toate acele operațiuni indiferent de valoare care, după părerea sa, comportă un risc special.
- **Exemplu** Un auditor verifică achizițiile de echipamente și selectează toate echipamentele comandate de o persoană considerată suspectă, întrucât acestea comportă un risc ridicat.
- Totodată, auditorul poate să decidă testarea tuturor operațiunilor neobișnuite, deoarece acestea comportă un risc special.
- **Exemplu** Un auditor verifică la o societate care, pentru prima dată, și-a extins capacitatea prin

construcția unor spații noi. Aceasta constituie o operațiune neobișnuită pentru o școală și de aceea ar putea fi selectată pentru testare.

- După ce a selectat tranzacțiile cu valoare mare și pe acelea care comportă un risc special, auditorul va testa în mod normal un eșantion din restul tranzacțiilor întrucât nu ar fi eficient sau practic să le testeze pe toate. Acolo unde este posibil auditorul selectează un eșantion statistic. Cele două modalități de selectare a unui eșantion statistic sunt eșantionarea aleatorie simplă (RANDOM) și eșantionarea pe baza de unități monetare (MUS).

Tipuri de teste directe de fond

- **Inspecția** - examinarea fizică a imobilizărilor corporale. Este asociată cu auditarea inventarierii. Examinarea fizică furnizează probe de audit utile și de încredere.
- **Intervievarea** constă în obținerea unor informații verbale sau scrise de la entitate.
- **Confirmarea** reprezintă primirea unui răspuns scris sau verbal de la o terță parte independentă, pentru a verifica acuratețea informațiilor din situațiile financiare.
- **Calculul** presupune reverificarea unui eșantion de calculații și a transferului de informații efectuate de entitate în cursul anului auditat.
  - Reverificarea calculațiilor, constă în testarea acurateții aritmetice, cum ar fi: facturile privind vânzările sau inventarul totalurilor din jurnale și din alte înregistrări și verificarea calculului amortizărilor.
  - Reverificarea transferurilor de informații constă în testarea sumelor pentru a obține asigurarea că aceeași informație este înregistrată la aceeași valoare în mai multe registre contabile.
- **Observarea** constă în urmărirea de către auditor a unui proces sau a unei proceduri realizate de alte persoane. De exemplu, urmărirea modului în care sunt numărate articolele unui inventar de către personalul entității auditate, pentru a obține asigurarea că acesta este efectuat într-un mod sistematic și eficient.
- După ce a selectat tranzacțiile cu valoare mare și pe acelea care comportă un risc special, auditorul va testa în mod normal un eșantion din restul tranzacțiilor întrucât nu ar fi eficient sau practic să le testeze pe toate. Acolo unde este posibil auditorul selectează un eșantion statistic. Cele două modalități de selectare a unui eșantion statistic sunt eșantionarea aleatorie simplă (RANDOM) și eșantionarea pe baza de unități monetare (MUS).